

Inatsisartunut ilaasortamut
Paneeraq Olsen
Naleraq

18-11-2022
Suliap normua 2022 - 22935
All. 21796917

Postboks 260
3900 Nuuk
Oqa. (+299) 34 50 00
Nassitsigasuaat (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Innuttaasunut tarnimikkut nappaatilinnut tunngatillugu § 37-imut apeqquteqaammut nr. 201-2022-mut akissuteqaat

Asasara Paneeraq Olsen.

Apeqqutinut qujanaq. Apeqqutigineqartut tullinguuttuni ataasiakkaarlugit uteqqinneqarput akineqarlutillu.

1. Nunatsinni innuttaasut tarnimikkut nappaatillit qassiuppat?

2022-p aallartinneranit tarnimikkut napparsimasut immikkoortortaarfiani napparsimasut 1225-t missaanniittut massakkorpiaq katsorsagaallutik isumagineqartut kisitsisit takutikkaat peqqinnissaqarfik paasissutissiivoq. Taakkunannga tarnimikkut napparsimasut pinerluuteqarsimallutik eqqartuunneqarsimasut 100-t missaaniipput. Napparsimasuni massakkorpiaq isumagineqartuni pineqartoq tassaavoq unitsinneqarsimasut, tarnimikkut napparsimasunut immikkoortortami isumagineqartut, nuna tamakkerlugu Nunap immikkoortuani tarnimikkut nappaatilinnut isumaginittuqarfimmit malinnaavigineqartut imaluunniit ukiumoortumik katsorsaaneq pillugu isumasioqatigiinnemut il. il. takuneqartartut.

a. Inersimasut qassit?

Tarnimikkut napparsimasut immikkoortortaarfimmi isumagineqartut 18-it 25-llu akomanni ukiullit napparsimasut 200-t missaaniipput.

Tarnimikkut napparsimasut immikkoortortaarfimmi isumagineqartut 25-t sinnerlugit ukiullit napparsimasut 850-it missaaniipput.

b. Meeqqat qassit?

Tarnimikkut napparsimasut immikkoortortaarfimmi isumagineqartut 18-it inorlugit ukiullit napparsimasut meeqqat inuusuttullu 175-it missaaniipput.

2. Tarnimikkut nappaatillit nappaataat suuppat, amerlanerpaat 10-it.

Nunatta napparsimavissuani Tarnimikkut napparsimasut immikkoortortaarfimmi makku nappaatit akulikinnerusutut nalilerneqarput:

Meeqqat 18-it inorlugit ukiulinni:

- Tarnikkut nappaateqameq
- Autisme
- ADHD aamma ADD (ineriartormikkut pissutsimikkullu akornuteqartut)
- Annilaanganermik nappaatit
- Nikallungarujussuameq
- Imminut toqunnissamik eqqarsaateqameq, imminut toqunnissamik pilersaarusiomeq imminullu toqoriaraluamerit
- Eqqarsartaatsikkut kingusissuuneq

Inersimasut 18-init qummut ukiullit:

- Skizofreni
- Tarnikkut nappaatit allat
- Bipolar-imik nappaateqameq, uani aamma nikallungarujussuamerit
- Annilaanganermik nappaatit
- Atormerluinermik suussusersinerit
- Imminut toqunnissamik eqqarsaateqameq, imminut toqunnissamik pilersaarusiomeq imminullu toqoriaraluamerit
- Eqqarsartaatsikkut kingusissuuneq

Tamatuma saniatigut napparsimasunik allanik nappaatinik suussusersineqanngitsunik, ilaatigut kingunerlutitsinerit aamma PTSD-imik nappaatillinnik napparsimasoqarpoq. Hyppigheden af en lidelse afhænger blandt andet af prioriteringer i forhold til hvilke lidelser, der tilbydes udredning for og omfanget af tilbuddet.

3. Tarnimikkut nappaatillit qassiuppat najugaqatigiinni najugallit?

Peqqinnissaqarfik ineqariaatsit pillugit nalunaarsuineq ajorpoq.

a. ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni najugallit qassiuppat?

Inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutit immikkoortortallu (inunnut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutit meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnut atassutillit) katillugit 10-t Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ingerlatarei. Ulloq unnuarlu neqeroorutini arlalinni sullinniakkat inuit tarnikkut nappaammik suussusersineqarsimasut ilaapput. Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup Ulloq unnuarlu neqeroorutaanni najugaqartut ilai ilimanaatilimmik tarnikkut napparsimasut immikkoortortaqaafianni isumagineqassapput, tamamiunngitsulli. Novembari 2021-mi Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ulloq unnuarlu neqeroorutaanni inunnut innarluutilinnut inissat naatsorsorneqarsimanerat tabeli 1-imi takuneqarsinnaavoq.

Tabeli 1: Ulloq unnuarlu neqeroorutini inissat, najugallit sullinniakkatullu pineqartut

Ulloq unnuarlu neqeroorutip taaguutaa	Inissat akuerisaasut amerlassusaat	Inissat inuttaqareersut	Inuit inissamik utaqqisut amerlassusaat	Sullinniakkatut pineqartut pillugit nassuiaaneq
Sungiusarfik Aaqa, Nuuk	32	30	2	Inersimasut skizofrenimik nappaateqartutut suussusersineqartut. Najugallit amerlanerpaartaasa nappaataat marluusut suussusersineqarsimapput, soorlu bipolarimik nappaateqameq, puiortunngoriartorneq eqqarsartaatsikkullu kinguarsimalaameq.
Angerlarsimaffik Ulineq, Nuuk	15	14	2	Meeqqat inuusutullu autissemik nappaatillit
Gertrud Rask Minde, Sisimiut	16	15	4	Meeqqat inuusuttullu tamikkut innarluutillit, ADHD-llit, assigiinngitsunik innarluutillit.
Sungiusarfik Ikinngut, Ilulissat	20	20	2	Inuit 14-ileereerlutik ineriartornikkut kinguarsimasut
Meeqqat Angerlarsimaffiat Ivaaraq, Qaqortoq	15	11	0	Meeqqat inuusuttullu tamikkut timikkullu assigiinngitsunik innarluutillit
Najugaqarfik Elisibannuaq, Maniitsoq.	21	16	2	Inersimasut tamikkut ineriartornemikkut innarluutillit. Utoqqarnut immikkut immikkoortortaqaarfik.
Angerlarsimaffik Palleg, Paamiut	10	8	0	Inersimasut tamikkut ineriartornemikkut innarluutillit
<i>Immikkoortortat</i>				
Inunnut innarluutilinnut immikkoortortaqa Hollbølsvej, Aja, Nuuk	2	2	0	Meeqqat inuusuttullu qajannartunik kinaassusillit
Inunnut innarluutilinnut im, Børnehjemmet Ummannaq	6	5	0	Meeqqat inuusuttullu 18-it inorlugit ukiullit inunnguutigalugu innarluutillit. Soorlu imigassamik atomerluinikkut akornuteqareerlutik inunnguusillit, autissemik nappaatillit, ADHD-ertut.
Inunnut innarluutilinnut imm., Nasippi,	6	6	0	Inersimasut timikkut tamikkulluunnit piginnaanikinnerulersimasut

Prinsesse Margrethep Børnehjemmia				
Katillugit	143	127	12	

b. namminerisaminnik najugallit qassiuppat?

Peqqinnissaqarfik ineqariaatsit pillugit nalunaarsuineq ajorpoq.

4. Qassit ikiorsiissutinik pisartut nammineq immikkut najugaqarpat?

Inunnut innarluutilinnut ikorfartuisartut kommunit susassaqarfigivaat tak. § 8, stk. Inuit innarluutillit tapersersomeqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq. Taamaattumik Naalakkersuisut uuma apeqqutip akinissaanut pasissutissaateqanngilaq.

a. Sunik ikiorserneqartarpat? Uani angerlarsimaffimmi ikiorteqarnersut imaluunniit ikorfartorteqarnersut pineqarpoq.

Apeqqummut 4-mut akissut takuuk.

5. Naalakkersuisut qanoq qulakkeerinnippat tarnimikkut nappaatillit ikiorneqartussallu, kommuniminni pisinnaatitaaaffitsik aallaavigalugu ikiorneqarnersut?

Kommunip akisussaaffigivaa tarnimigut napparsimasoq nalilissallugu ikorfartomeqarnissaminik pisariaqartitsinersoq, Inuit innarluutillit tapersersomeqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq (kingusinnerusukkut allannguut takuuk). Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik siunnersuisarpoq, iitersuisarpoq kommuninullu inatsisinik pikkorissaasarluni. Naalakkersuisut nakkutilliarortui tamatuma saniatigut kommunit isumaginninnikkut maleruagassanik aqutsinerannut ataatsimut nakkutilliarortarput.

Naalakkersuisut nakkutilliarortui aaqjissuusaanikkut Isumaginninnermut Sulisoqarnemullu Naalakkersuisoqarfiani inissisimavoq. Nakkutilliisoqarfik ima paasissutissiivoq: Isumaginnittoqarfiup aqunneqamera aaqjissuusaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 11, 12. november 2001-imeersoq aamma Meeqqat tapersersomeqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq, Inunnut innarluutilinnut tapersersuisameq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 12. juni 2019-imeersoq kiisalu Isumaginninnermut nakkutilliinissaq pillugu Namminersortutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 49, 31. august 2021-meersoq naapertorlugit nakkutilliisartut nakkutilliinernik marlunnik assigiinngitsunik pisussaaffilerneqarsimapput:

1. Isumaginninnermi malittarisassanik kommunit ingerlatsinerannik nakkutillineq, tamanna Kalaallit Nunaanni illoqarfanni nunaqarfinilu ataasiakkaani kommunit ingerlatsiviinut nalunaaqqaarluni nalunaaqqaaraniluunniit nakkutilliinerit pisarput. Nakkutilliinerni taakkunanani innuttaasunut tunngatillugu suliata aalajangersimasumik amerlassusillit inatsisinut suliassaqarfiup iluani suliassaqarfillu nakkutilliinermi misissorusutat misissomeqartarput taakkunanilu ilaapput 1) inatsisilerineq, 2) aningaasaqameq, kiisalu 3) isumaginninnermi pitsaassuseq.
2. Paaqqinnittarfiit Namminersortutik Oqartussanit, kommuninit imaluunniit paaqqinnittarfinnit namminersortunit imminut pigisunit ingerlanneqarnersut apeqqutaatinnagu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfeqarfik tamakkerlugu ingerlatsinermik, aningaasartuuteqarnermik perorsaanermillu nakkutillineq. Nunap innuttaasuinut innarluutilinnut ulloq unnuarlu neqeroorutit aammattaq nakkutilliinermi ilaapput. Nakkutilliinerit nalunaaqqaarluni nalunaaqqaaraniluunniit pisinnaapput,

tassani nalinginnaasumik malittarisassat aamma iliussissatut pilersaarutit aalajangersimasut kiisalu najugaqartunut aalajangersimasunut katsorsaanissamut pilersaarutit misissomeqartarput.

Nakkutilliinerit tamaasa nakkutilliinermi nalunaarusiamik inerneqartarput, taanna Naalakkersuisoqarfiup nittartagaani kikkunnut tamanut saqqummiunneqartarpoq¹.”

6. Tarnimikkut nappaatillit qassit Nunatta avataaniippat?

Peqqinnissaqarfik Aarhus Universitetshospitalimi Tarnikkut nappaatillit eqqartuussinikkut pineqaatissinneqarsimasunut Unnuiffissatut immikkoortortaarfiani (R3) 16-inik inissaateqarpoq. Inissat ulikkaaqqapput.

2021-p naalernerani innuttaasut 13-it eqqarsartaatsimikkut kingusissuunermik innarluutillit eqqartuunneqarsimanerup kingunerisaanik Danmarkimi inissinneqarsimapput.

Taamaalilluni innuttaasut kalaallit 29-t tarnikkut nappaammik suussusersineqarsimasut Danmarkimi najugaqarput.

2021-p naalernerani aammattaaq innuttaasut kalaallit innarluutillit 107-it Danmarkimi najugaqarfissatut neqeroorumi najugaqarsimapput, tassa ikorfartorneqarnissaminnik pisariaqartitsinerat ima annertusimatigaaq pisariaqartitsineq Kalaallit Nunaanni isumagineqarsinnaanani². Innuttaasut taakku arlalissuit tarnikkut nappaammik suussusersineqarsimapput.

Innuttaasut tarnimikkut nappaatillit nunami allani najugalit amerlassusaat pillugit Naalakkersuisut paasissutissaateqanngillat.

7. Tarnimikkut nappaatillit Nunatsinnut angerlarnissaannut kommunit qanoq piareeqqatiginerat?

Tarnimikkut napparsimasut Kalaallit Nunaannut uternissaannut kommunit isumassuunermik isumaginninnissaminut naammattumik piginnaasaqarnersut kommunit sinnerlugit Naalakkersuisut naliliisinnaanngillat.

a. Naalakkersuisunit qanoq nakkutigineqarpat?

Apeqqummut 5-imut akissuteqaat innersuussutigineqarpoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Mimi Karlsen

¹ [Nakkutilliinermik Ingerlatsivik \(naalakkersuisut.gl\)](#)

² Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit pillugit ukiumoortumik nalunaarusiaq 2021 qupp. 14.
<file:///C:/Users/alal/Downloads/Dgninstitutionernes%20rsberetning%202021%20KAL.pdf>